

Waarderen van duurzaamheid

Afstudeerpresentatie

Naam: Jerry Neimann

P5 Presentatie

Opleiding: Master Real Estate and Housing

Mentoren TU-Delft: Alijd van Doorn,

Michiel Haas

Datum:

28 juni 2012

Aanleiding

- Eigen interesse
- Dutch Green Building Council
- Opdrachtgevers willen duidelijkheid

Inleiding

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Inhoudopgave

- Inleiding duurzaamheid
- Gebruik van instrumenten
- Vergelijking instrumenten
- Kieswijzer
- Vragen

Inleiding

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Waarom duurzaamheid?

Wat is duurzaamheid eigenlijk?

Waaruit bestaat het?

Wat kan je ermee?

Inleiding

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Waarom duurzaamheid?

Waarom duurzaamheid?

Waarom duurzaamheid?

Waarom duurzaamheid?

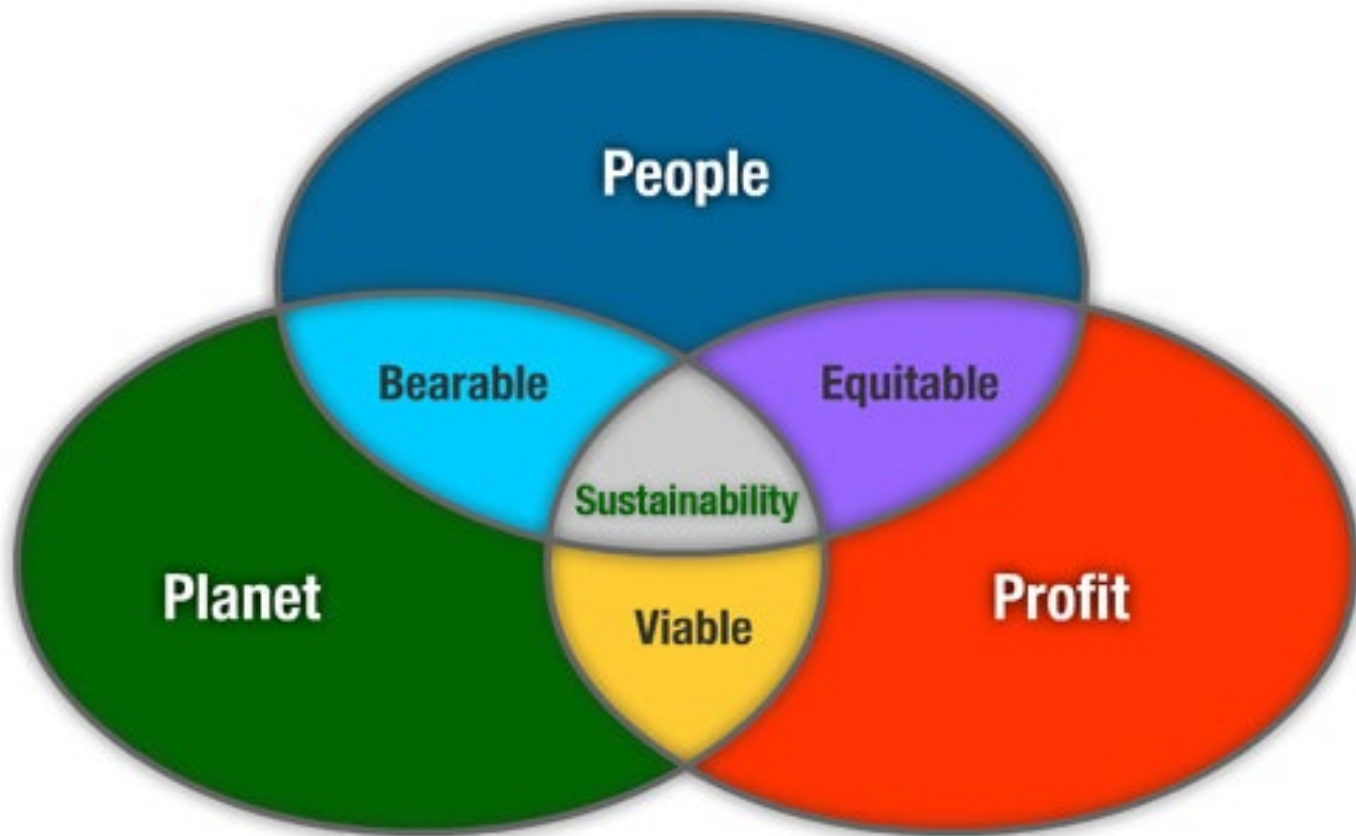

Waarom Duurzaamheid?

Waarom Duurzaamheid?

Nieuwbouw utiliteitsbouw?

Waarom duurzaamheid waarderen?

- Meten
- Verbeteren
- Vergelijken
- Sturen
- Bewijzen

VS

Inleiding

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Waarderen van duurzaam vastgoed

Drie instrumenten

breeam nl

GreenCalc⁺

GPR
GEBOUW

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Instrumenten
vergelijking

Gebruik van
instrumenten

Kieswijzer

Onderzoek

H o o f d v r a a g :

Wat zijn de overeenkomsten en verschillen in het gebruik tussen de duurzaamheidsinstrumenten BREEAM-NL, GPR-Gebouw en Greencalc+ voor nieuwbouw utiliteitsgebouwen? Hoe kan het gebruik worden geoptimaliseerd?

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Instrumenten
vergelijking

Gebruik van
instrumenten

Kieswijzer

Onderzoek

- Interviews
  - Adviseurs
  - Opdrachtgevers
- Literatuur
- Zelfstandig waarderen

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Instrumenten
vergelijking

Gebruik van
instrumenten

Kieswijzer

Vergelijking Gebruik

BREEAM-NL:

Zeer uitgebreid
Internationaal herkenbaar
Certificaat (tijdsintensief)

The logo for BREEAM NL, featuring the word 'breeam' in a light green, lowercase, sans-serif font, followed by 'nl' in a grey, lowercase, sans-serif font.

GPR-gebouw:

Snel en praktisch
Soms subjectief

The logo for GPR GEBOUW, featuring the letters 'GPR' in a large, bold, orange, sans-serif font, with the word 'GEBOUW' in a smaller, grey, uppercase, sans-serif font below it.

Greencalc:

Milieukosten
Wiskundige bepaling
Beperkt aantal thema's

The logo for GreenCalc+, featuring the word 'GreenCalc+' in a green, cursive script font.

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking Gebruik

Wie is de gebruiker van het instrument?

- Wie zorgt voor de input?
- Wie draait aan de knoppen?

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking Gebruik

Centraal staat de adviseur/duurzaamheidexpert

- Adviseert opdrachtgever
- De gebruiker van het instrument
- Invloed op de waardering

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking Gebruik

Doelstellingen opdrachtgever?

- Onduidelijk of vaag
- Niet concreet
- Weinig kennis
- Minimum waardering

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking Gebruik

Doelstellingen opdrachtgever in relatie tot gebruik instrument

Duurzaamheid

- Energieprestatie
- Hergebruik materialen
- Waterrecycling
- Flexibiliteit
- Gezond binnenklimaat

Geen duurzaamheid

- Meest duurzame gebouw van NL
- Bewijs
- Publiciteit/marketing
- Herkenbaarheid
- Voorbeeldfunctie

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking Gebruik

Duurzaamheid ~~niet belangrijk!?~~
niet belangrijk!?

- Geen kennis
- Alleen de waardering is belangrijk
- Hoge waarderingen

**Meer o v e r v o o r
d u u r z a a m h e i d ! ?**

Punten s h o p p e n ! ?

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking instrumenten

Wat zijn de verschillen?

Wat is de overlap?

Is er een relatie tussen de waarderingen?

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking instrumenten

BREEAM-NL:	9 Thema's	Sterren rating (1-5)
GPR-Gebouw:	5 Thema's	5 cijfers (1-10)
Greencalc :	3 Thema's	Indexscore (1990)

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking instrumenten

(Eind)waardering: **Niet vergelijkbaar!**

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

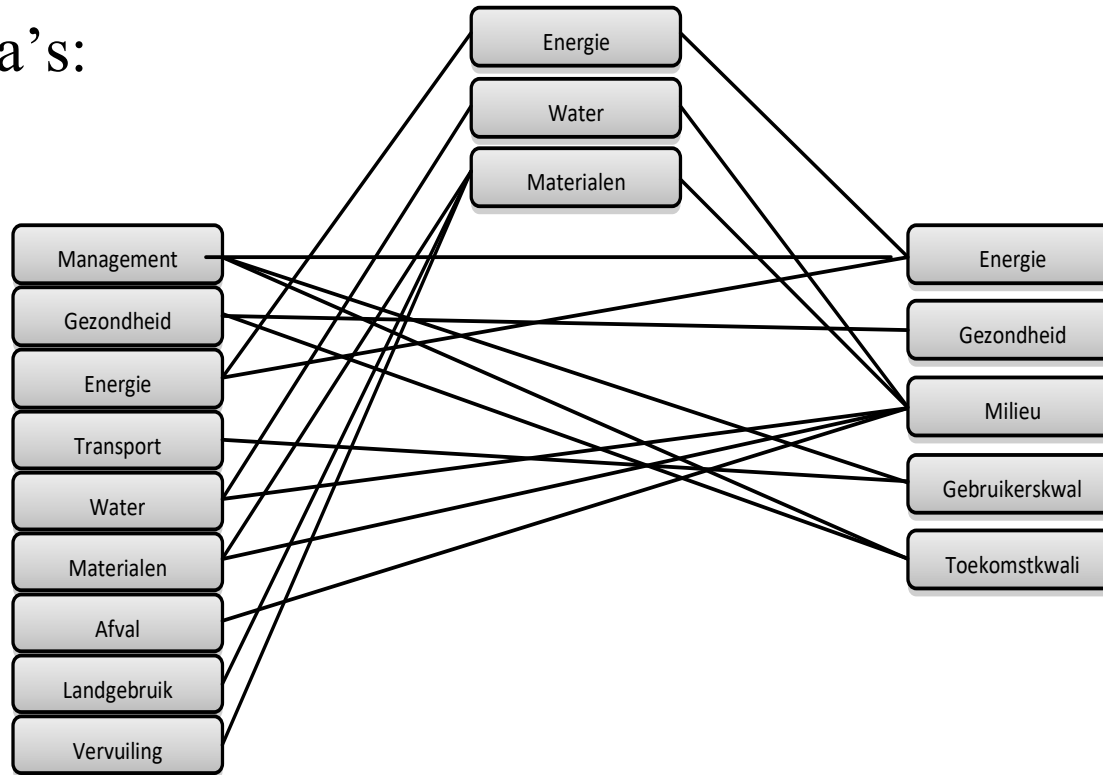
Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking instrumenten

Tussen thema's:

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

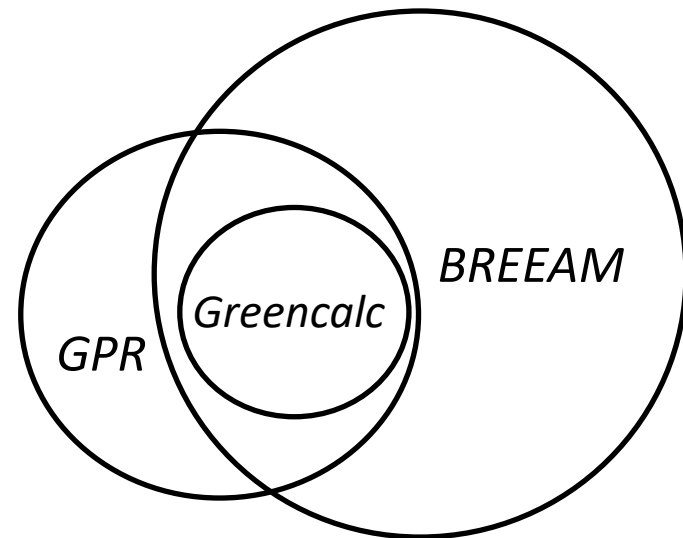
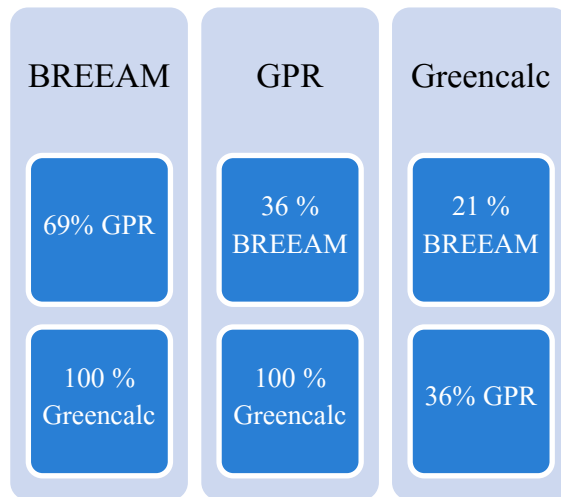
Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking instrumenten

Tussen onderwerpen:

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking instrumenten

Vergelijking in de praktijk

- Acht projecten
- Aanvulling waarderingen

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking instrumenten

Vergelijking in de praktijk

- Acht projecten
- Aanvulling waarderingen

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking instrumenten

	BREEAM-NL score	GPR-Gebouw score	GreenCalc score
Provincieka nto o r No o rd Ho lla nd	Pass * (34%)	9	488
Gemeentehuis Leiderd o rp	Pass * (33%)	8,8	217
Rijkswa tersta a t Terneuzen	Pass * (39%)	8,6	323
Sta d sd eelka nto o r Ro tterd a m	Excellent ****	8,3	225
Wa terto ren Bussum	Good **	8,2	1028
Thermo Sta ete Bo d eg ra ven	Good **	8,4	254
Tra nspo rt Gebo uw Schipho l RE	Very Good ***	8,5	292
UPC Leeuwa a rd en	Excellent ****	8,2	245

Duurzaamheid

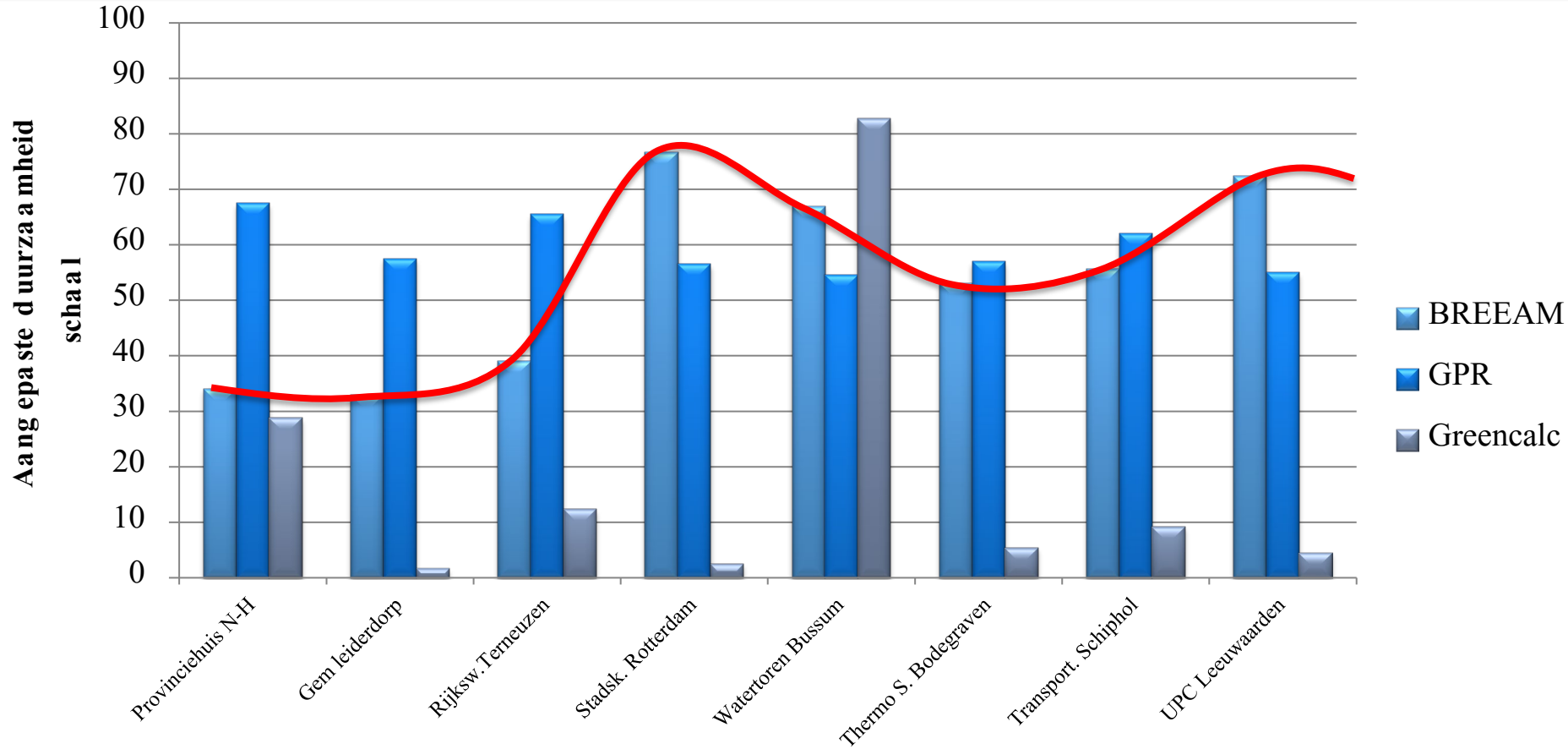
Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking instrumenten

Duurzaamheid

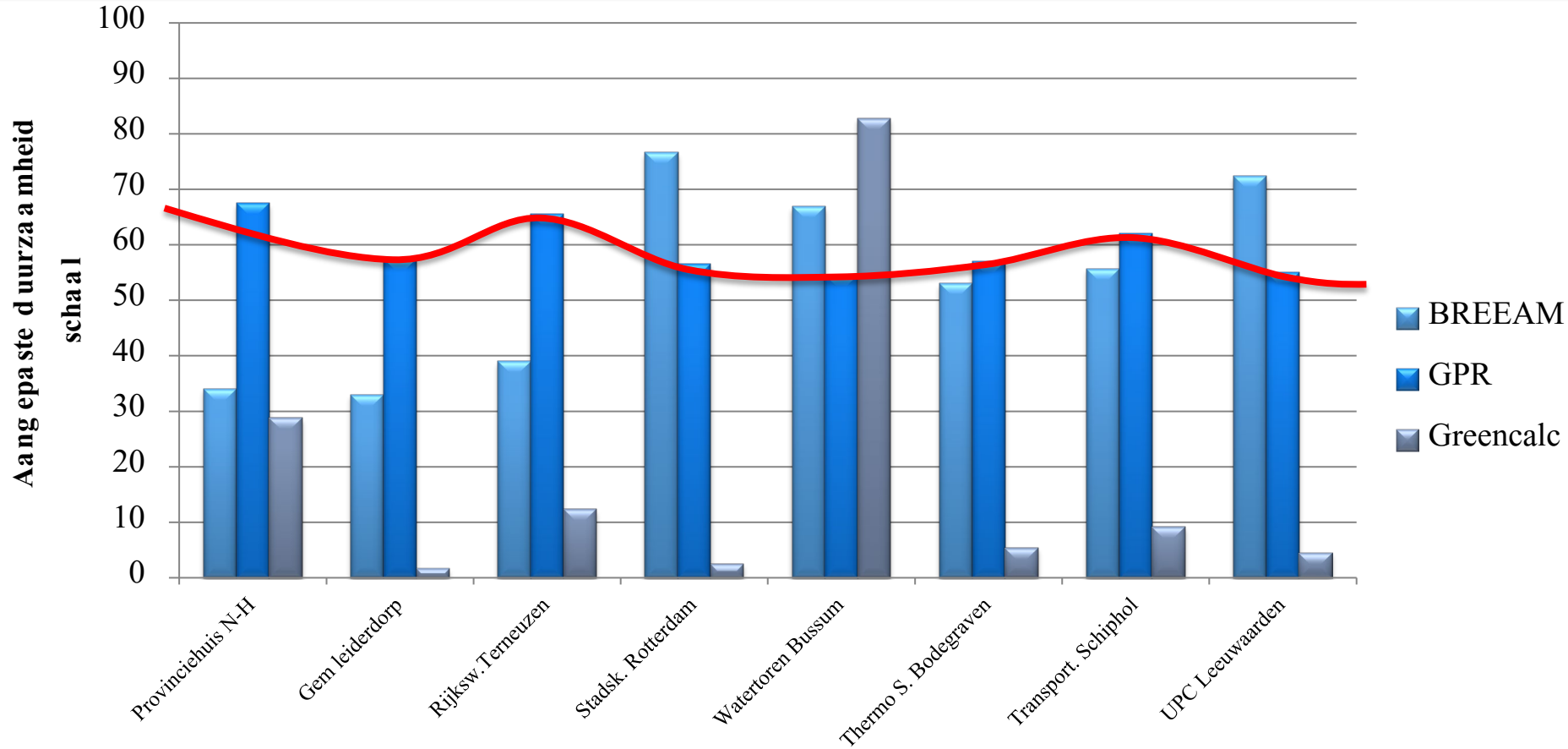
Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking instrumenten

Duurzaamheid

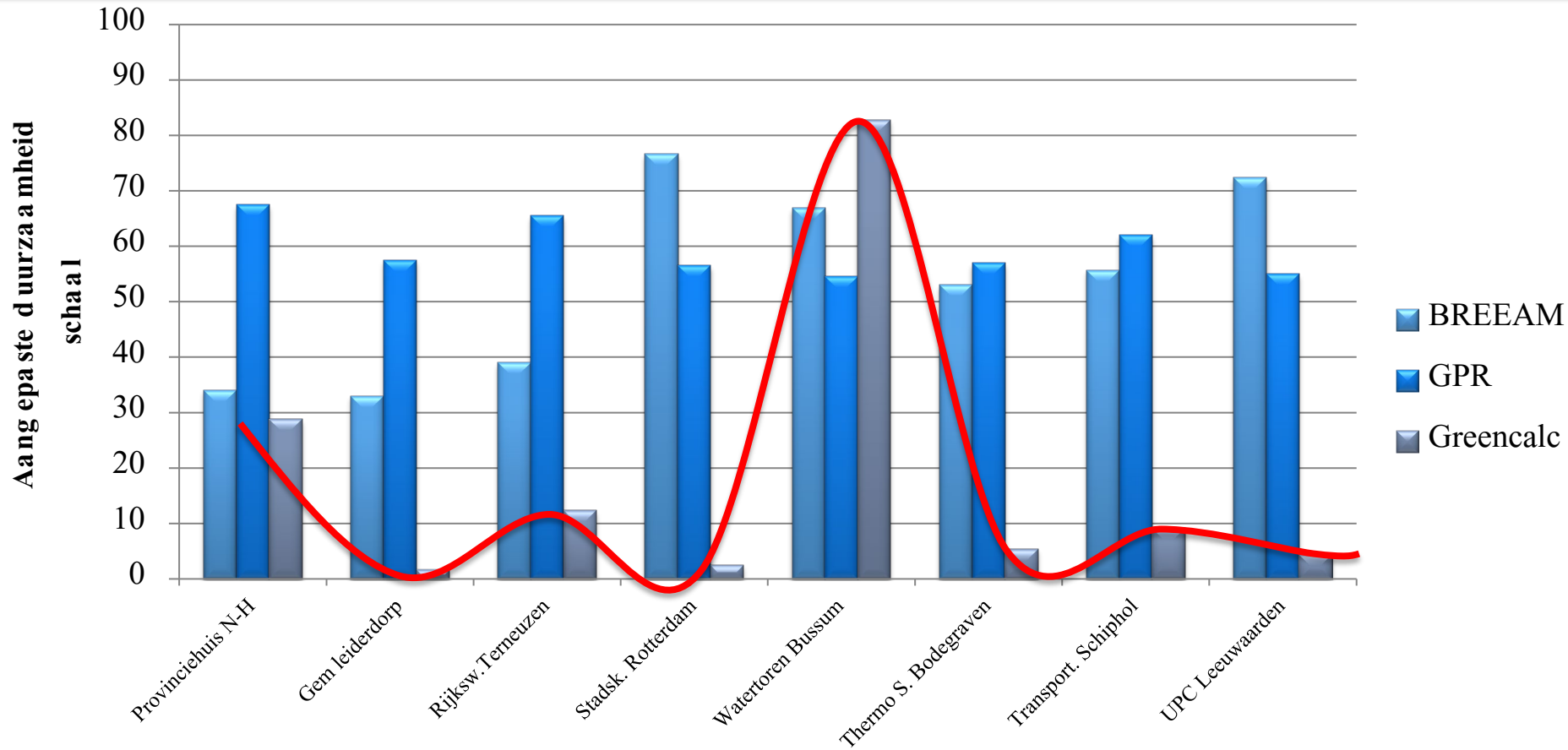
Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking instrumenten

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking instrumenten

Bevindingen

- Geen relatie tussen de waarderingen
- Hoge score leidt niet tot een andere hoge score.

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

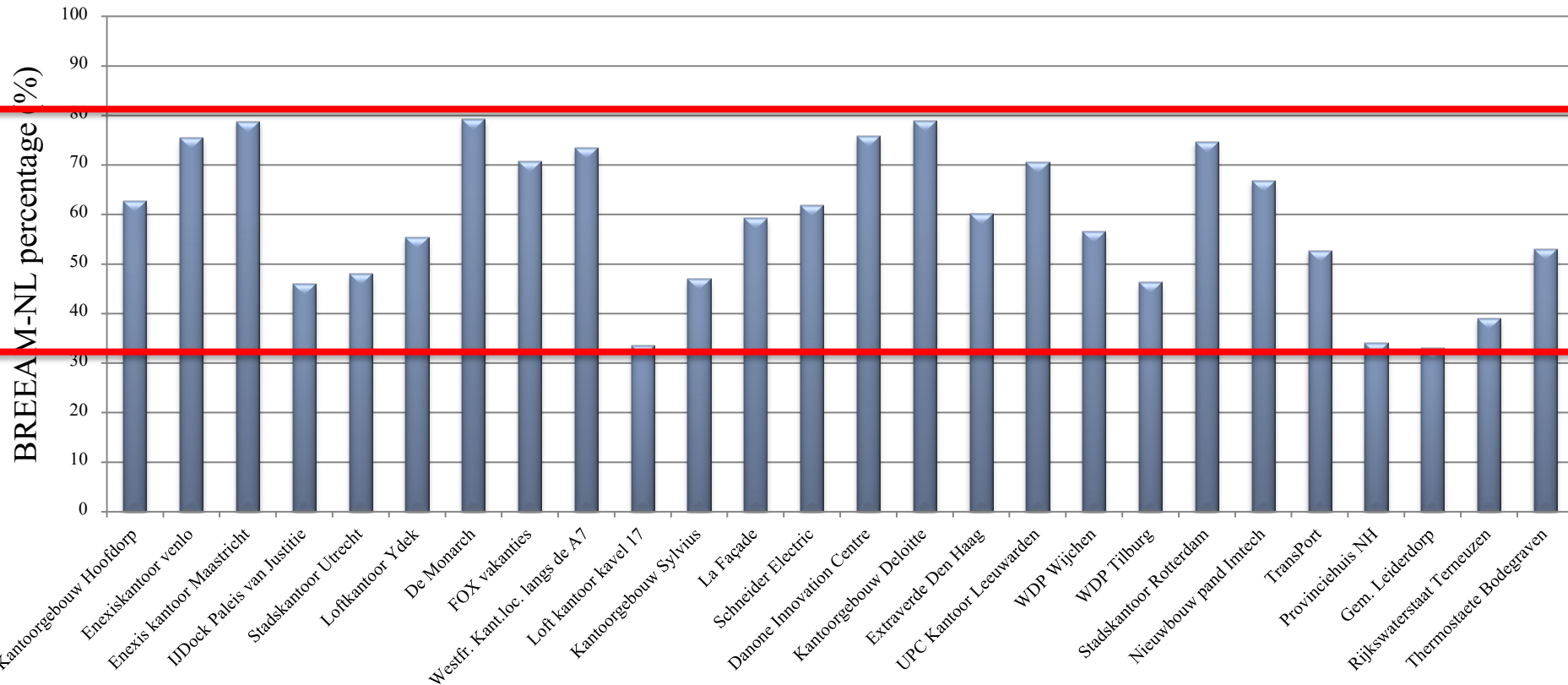
Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking waarderingen

Varia tie BREEAM-NL

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

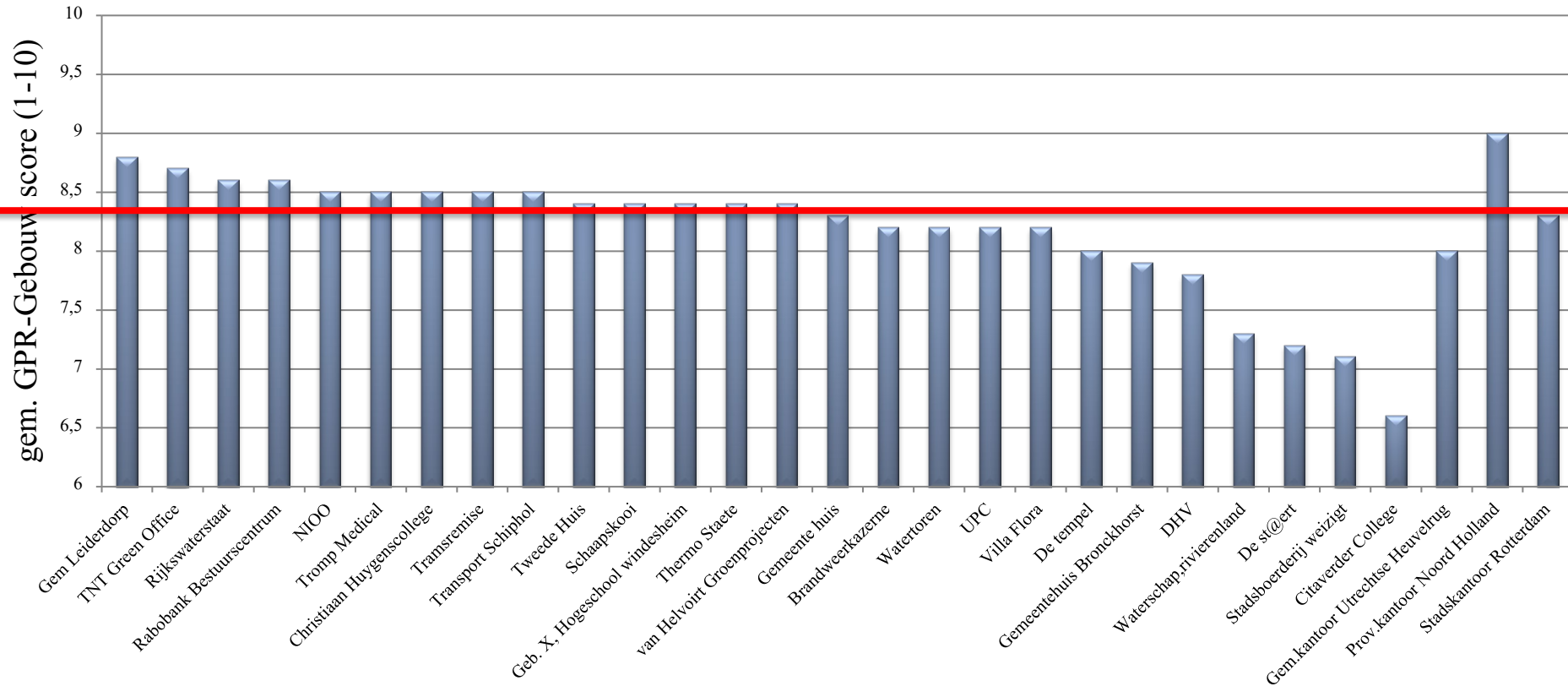
Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking waarderingen

GPR-Gebo uw v a r i a t i e s

Duurzaamheid

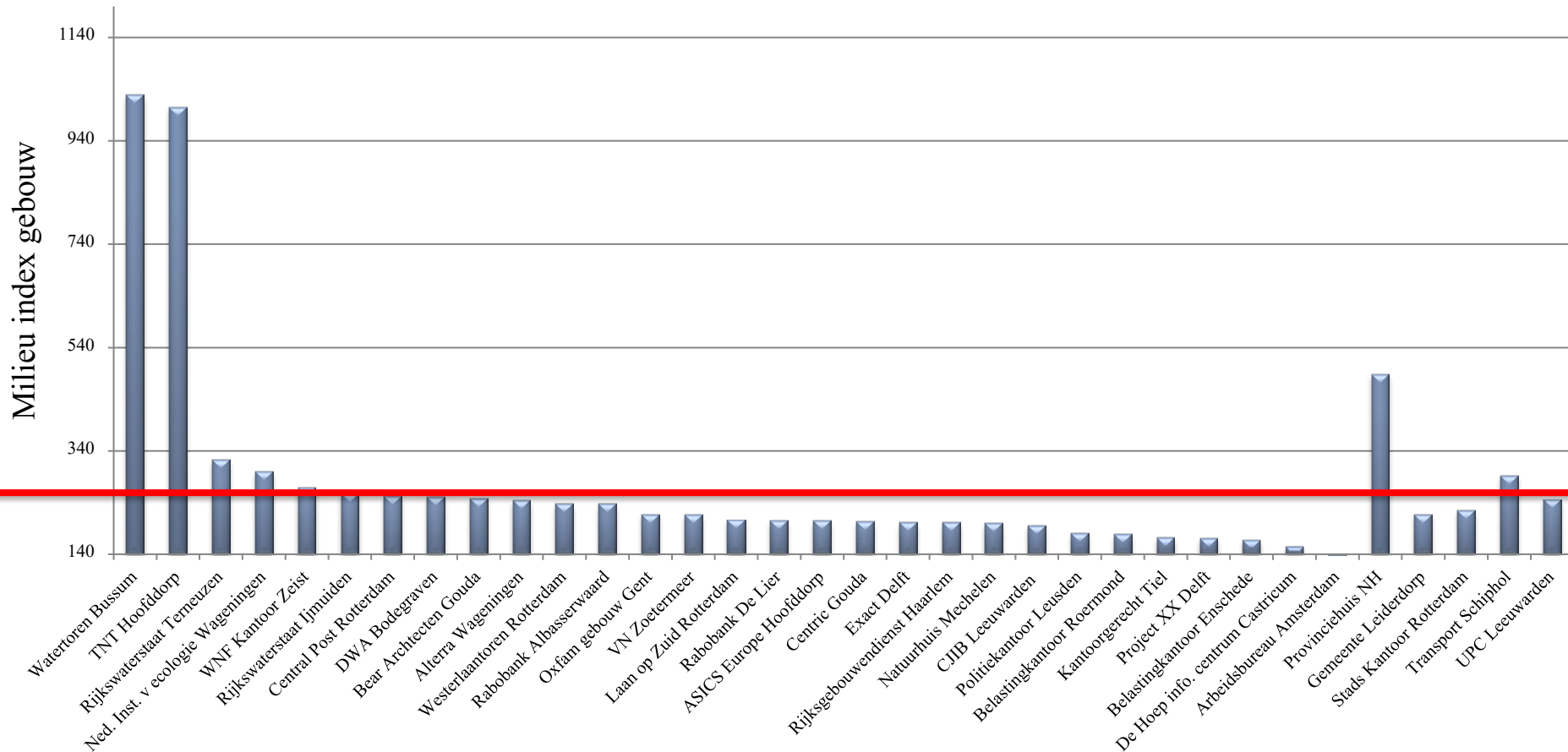
Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking waarderingen

Duurzaamheid

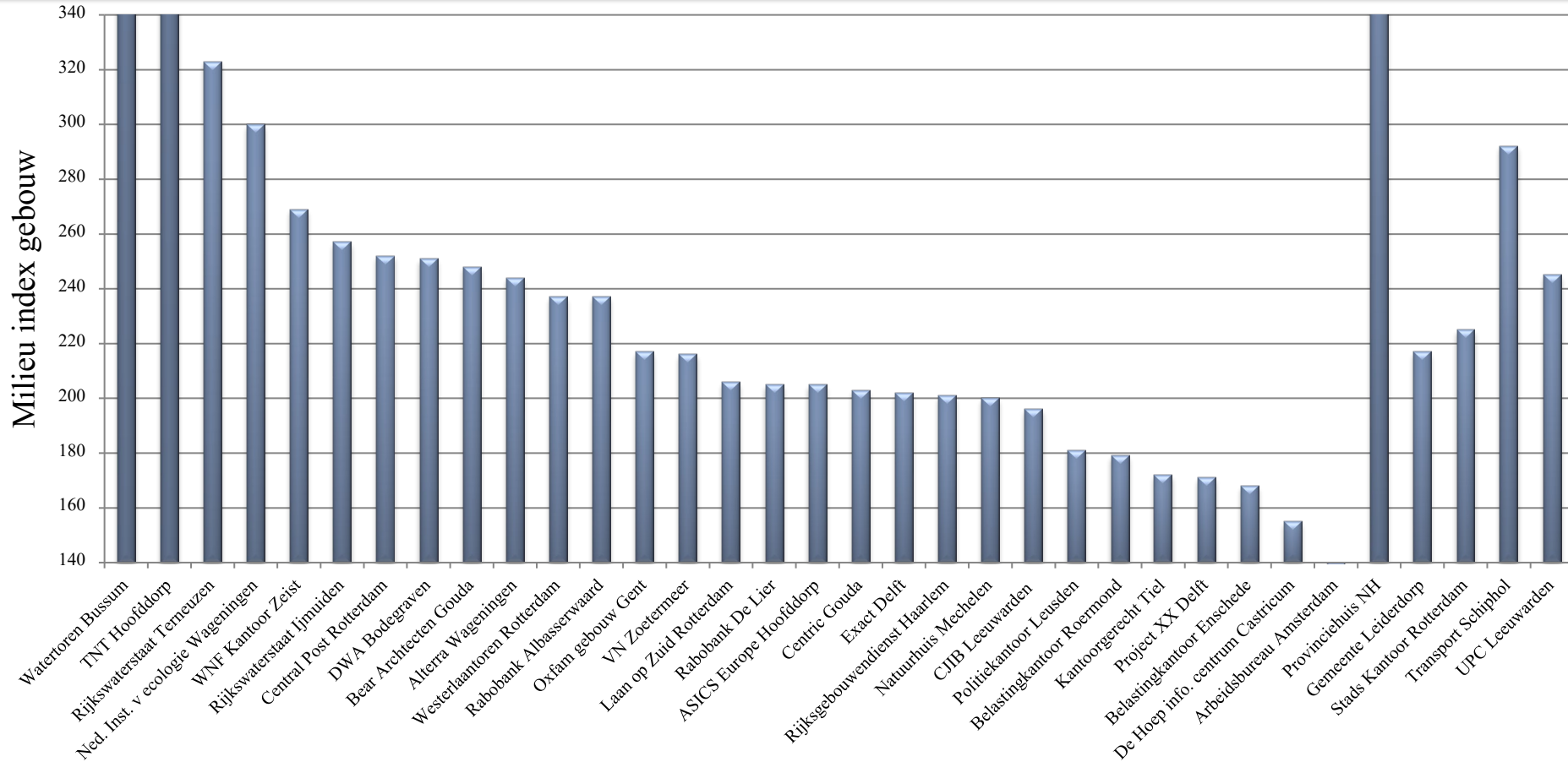
Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Oplossing

Vergelijking waarderingen

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vergelijking waarderingen

BREEAM-NL

Duidelijke variatie waarderingen

GPR-Gebouw

Glazen plafond

Zelfde scores

Greencalc

Variatie,

Wordt overschuwt door hoge waardering

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Optimalisatie

- Aanpassingen niet noodzakelijk
- Instrumenten gebruikers tevreden
- Onduidelijk voor opdrachtgevers
- Adviseurs niet all round

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Optimalisatie

Kieswijzer voor duurzaamheidsinstrumenten

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Optimalisatie

- Onduidelijkheid wordt verholpen
- Gratis advies
- Consequenties worden duidelijk
- Gesprek tussen opdrachtgever en expert

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Oplossing

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Oplossing

Hoe nauwkeurig moet het eindresultaat zijn?
Kies een van de volgende antwoorden

Globaal
 Gedetailleerd
 Geen antwoord

Wat mag het gebruik van het instrument om tot een waardering te komen kosten? Dit kan per project zeer uiteenlopend zijn!
Kies een van de volgende antwoorden

weinig
 gemiddeld
 veel
 Geen antwoord

? Een snelle waardering/quickscan kan in principe met elk instrument gedaan worden. Wanneer certificering onderdeel wordt van de waardering, kunnen de kosten erg oplopen afhankelijk van de ambitie en complexiteit van het project.

Wanneer in het proces wilt u het instrument toepassen? notitie: wanneer u in het begin van het ontwikkelingsproces het instrument toepast kunt u tijdens de ontwikkeling hierop sturen en tot een hogere waardering komen.
Kies een van de volgende antwoorden

Voor het programma van eisen
 Tijdens het voorlopig ontwerp
 In de realisatiefase
 Na oplevering
 Geen antwoord

Wordt het duurzaamheidsinstrument gebruikt voor uw organisatie of voor een project?
Kies een van de volgende antwoorden

organisatie
 project
 Geen antwoord

Wilt u de duurzaamheid van uw gebouw tijdens het gebruik verbeteren?
Kies een van de volgende antwoorden

Ja, het gebouw wordt gemonitord en elk jaar gewaardeerd
 Ja, het gebouw wordt elk x jaar gewaardeerd
 Nee, Het gebouw wordt eenmalig gewaardeerd
 Geen antwoord

[Heruit later](#) [Volgende >>](#) [Afreken en antwoorden verwijderen](#)

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Vragen?

Duurzaamheid

Onderzoeks
opzet

Gebruik van
instrumenten

Instrumenten
vergelijking

Kieswijzer

Bijlagen

BREEAM gewichten per thema

Management:	12%
Gezondheid:	15%
Energie:	19%
Transport:	8%
Water:	6%
Materialen:	12.5%
Afval:	7.5%
Landgebruik & Ecologie:	10%
Vervuiling:	10%

> 30% procent Pass *

> 45% procent Good **

> 55% procent Very Good ***

> 70% procent Excellent ****

> 85% procent Outstanding *****

3 Gezondheid		7,1	max. 1000
3.1 Geluid		7,3	150
3.2 Luchtkwaliteit		6,8	400
3.2.1	Startwaarde nieuwbouw 2006 = 6,0		240
3.2.2	Ventilatie en regelgeving		
	voorzieningen voor toe- en afvoer van ventilatielucht conform Bouwbesluit nieuwbouw	☒	0
	capaciteit ventilatievoorzieningen 1,5 x nieuwbouweis (t. b. v. CARA patiënten)	☐	53
3.2.3	Aanvullende voorzieningen ventilatiesysteem		
	ventilatie per vertrek te regelen	☐	5
	zelfregelende roosters of goed inducerende inblaasroosters	☐	5
	CO ₂ -regeling	☐	5
	onderhoudscontract (bij mechanische) ventilatie	☒	5
	goede gebruikershandleiding, afgestemd op kennisniveau gebruiker	☐	2
	er is sprake van recirculatie van ventilatielucht	☒	-5
	ongunstige locatie luchttoevoer	☐	-10
	er is luchtbevochtiging	☐	-5
	goede reinigbaarheid ventilatievoorzieningen	☐	5
3.2.4	Beperken uitstoot schadelijke stoffen uit materialen		
	geen fosfogips in plafonds/wanden/stucwerk	☐	5
	geen onverpakte minerale vezels	☐	5
	niet schilderen van binnenwerk	☐	5
	oplosmiddelen arme/-vrije lijmen en kittens	☐	5
	geen pvo-houdende vloerbedekking	☐	5
3.2.5	Beperken stofconcentraties door keuze warmte afgiftesysteem		
	lage temperatuurverwarming: wand/ vloerverwarming	☐	16
	lage temperatuurverwarming: radiatoren (vb 50/70°C)	☐	8
	radiatorenverwarming (70/90°)	☒	0
	luchtverwarming	☐	-8
3.2.6	Voorzieningen beperken stofconcentraties		
	goede reinigbaarheid verwarmingsvoorzieningen	☒	5
	beperken stofconcentraties door centrale stofzuiginstallatie	☐	5
3.2.7	Voorkomen vorming biologische agentia		
	geen of weinig schimmelgevoelige materialen	☒	9
	minimaliseer de toepassing van 'zachte' vloerbedekking	☒	18
3.2.8	Extra maatregelen		
	beschrijving extra maatregelen	<input type="text" value="0"/>	
3.3 Thermisch comfort		7,7	350
3.4 Licht en visueel comfort		6,0	100

Sureac - GreenCalc+ V4.1- DEMOVERSIE - [c:\users\jerry\documents\dropbox\re graduation\greencalc save bestanden\provinciehuis nh.gcp]

Bestand Bewerken Productcatalogus Gebouwcatalogus Help

Ontwerp Referentie Resultaat

Provinciehuis Noord Holland

- <Nieuwe wijk>
  - Ontwerp <Nieuwe wijk>
    - Materiaal wijk
      - Energie (EPL)
        - Provincie kantoor Noord Holland
          - Materiaal
            - Fundering
            - Gevels
            - Binnenwanden
            - Vloeren
            - Daken
            - Installaties
            - Inrichting
          - Energie
            - Gebouw gebruik
            - Bouwkundige gegevens
              - Klimaatstelsel**
              - Wamtapwater
              - PV / Windmolens
              - Verlichting
              - Apparatuur
              - Correcties
            - Water
              - Voorzieningen
              - Sanitair
              - Regenwater
              - Correcties
            - Mobiliteit

Klimaatstelsel

Ventilatievoorziening: mechanische toe- en afvoer

Terugregeling ventilatiedebiet: 20-40% terugregeling

Wamteterugwinning: wamtebuisapparaten (heat pipes) η 0,60

Toevoercapaciteit luchtbehandelingskast [dm³/s]: 45360,00

Forfaitaire methode voor ventilatoren

Asvermogen [kW]: 0,00

Regeling: geen

Wamteopwekking: elektrische wamtepomp bron grondwater / aquifer η 1,82

Aanvoer temperatuur: $\leq 35^\circ$

Transportmedium wamte: water+lucht

Gebouwbonden wamtelevering op afstand

Systeemrendement: N(distr;verw+circ;ext;verw) [-] 1,00

Oppervlakte zonnecollectoren verwarming [m²]: 0,00

Koeling: wamtepomp in zomerbedrijf i.c.m. koudeopslag η 1,95

Transportmedium koude: water+lucht

202 Milieu-index Gebouw - Provincie kantoor Noord Holland

1.2 Wat zijn de typerende kenmerken per instrument?

BREEAM-NL Nieuwbouw

- Breed georiënteerd
- Specifiek en prestatiegericht
- Certificaat
- Tijdsintensief

1.2 Wat zijn de typerende kenmerken per instrument?

GPR-Gebouw

- Snel
- praktisch
- Weinig kennis nodig
- Subjectieve onderdelen

1.2 Wat zijn de typerende kenmerken per instrument?

Greencalc

- Gedetailleerd
- Wiskundige bepaling
- Goed voor het maken van afwegingen